

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 12 kwietnia 2023 r.

Poz. 686

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 21 marca 2023 r.

w sprawie programu szczepień ochronnych dla żołnierzy zawodowych

Na podstawie art. 290 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. poz. 2305 oraz z 2023 r. poz. 347 i 641) zarządza się, co następuje:

§ 1. Program szczepień ochronnych dla żołnierzy zawodowych jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.¹⁾

Minister Obrony Narodowej: z up. *M. Wiśniewski*

---

¹⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 3 lutego 2014 r. w sprawie programu szczepień ochronnych dla żołnierzy zawodowych oraz sposobu rejestracji przeprowadzanych szczepień ochronnych (Dz. U. poz. 198 oraz z 2015 r. poz. 814), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 822 ust. 6 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. poz. 2305 oraz z 2023 r. poz. 347 i 641).

Załącznik do rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej
z dnia 21 marca 2023 r. (Dz. U. poz. 686)

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH DLA ŻOŁNIERZY ZAWODOWYCH

Program szczepień ochronnych dla żołnierzy zawodowych, które są wykonywane w przypadku żołnierzy narażonych na określone czynniki chorobotwórcze oraz z przyczyn epidemiologicznych, składa się z dwóch części, zatytułowanych:

I. Program szczepień ochronnych.

II. Informacje uzupełniające.

I. PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

Rodzaj szczepienia	Żołnierze zawodowi podlegający szczepieniom	Uwagi
<p>Przeciw TĘŻCOWI:</p> <p>– podskórnice:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) szczepionka monowalentna tężcowa (T), 2) szczepionka skojarzona tężcowo-błonicza (Td), 3) szczepionka skojarzona durowo-tężcowa (TyT), <p>– domięśniowo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) szczepionka skojarzona poliwalentna, inaktywowana przeciwko błonicy, tężcowi i poliomyelitis (Td-IPV), 2) szczepionka skojarzona przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi (Tdap) 	<ul style="list-style-type: none"> – ze wskazań indywidualnych, żołnierze zawodowi narażeni na zakażenie tężcem, – żołnierze zawodowi pełniący zawodową służbę wojskową w ciągłym kontakcie z glebą lub przy wykonywaniu czynności przy obsłudze zwierząt, – żołnierze zawodowi pełniący zawodową służbę przy usuwaniu odpadów komunalnych lub nieczystości ciekłych oraz przy konserwacji urządzeń służących temu celowi, – żołnierze zawodowi szczepieni podstawowo, tzn. objęci szczepieniem obowiązkowym dzieci i młodzieży – pojedyncze dawki przypominające co 10 lat, – żołnierze zawodowi nieszczepieni w przeszłości podlegają pełnemu szczepieniu podstawowemu, – w zależności od sytuacji epidemiologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki, – szczepienia w ramach profilaktyki poekspozycyjnej należy prowadzić szczepionką monowalentną przeciw tężcowi (T) lub szczepionką skojarzoną przeciw błonicy i tężcowi (Td) lub przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi ze zmniejszoną zawartością komponentu krztuścowego zawierającą bezkomórkowy komponent krztuśca (Tdap), – szczegółowe wytyczne dotyczące szczepień przeciw tężcowi u osób zranionych zawiera część II: Informacje uzupełniające, – dawki przypominające powinny być podawane po ocenie statusu immunologicznego żołnierza i zgodnie z zaleceniami producenta, – szczepionki: Td-IPV i Tdap powinny być użyte do doszczepiania osób uprzednio zaszczepionych w trybie podstawowym zgodnie z programem szczepień w pojedynczej dawce
<p>Przeciw BŁONICY:</p> <p>– podskórnice:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) szczepionka monowalentna błonicza (d), 2) szczepionka skojarzona tężcowo-błonicza (Td), <p>– domięśniowo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) szczepionka skojarzona poliwalentna, inaktywowana przeciwko błonicy, tężcowi i poliomyelitis (Td-IPV), 2) szczepionka skojarzona przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi (Tdap) 	<ul style="list-style-type: none"> – ze wskazań indywidualnych, żołnierze zawodowi pełniący zawodową służbę wojskową w styczności z chorymi na błonicę, – żołnierze zawodowi pełniący zawodową służbę wojskową wymagającą kontaktu z osobami przybywającymi z obszarów epidemicznego występowania błonicy lub związaną z wyjazdem na te obszary, – żołnierze zawodowi szczepieni podstawowo, tzn. objęci szczepieniem obowiązkowym dzieci i młodzieży – pojedyncze dawki przypominające co 10 lat, – w zależności od sytuacji epidemiologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki, – szczepionki: Td-IPV i Tdap powinny być użyte do doszczepiania osób uprzednio zaszczepionych w trybie podstawowym zgodnie z programem szczepień w pojedynczej dawce

Rodzaj szczepienia	Żołnierze zawodowi podlegający szczepieniom	Uwagi
<p>Przeciw DUROWI BRZUSZNEMU:</p> <p>– podskórnio lub domięśniowo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) szczepionka monowalentna durowa (Ty), 2) szczepionka skojarzona durowo-tężcowa (TyT), 3) szczepionka monowalentna, polisacharydowa, bezkomórkowa zawierająca oczyszczony polisacharyd otoczkowy Vi, <p>– doustnie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) szczepionka żywa, zawierająca żywy atenuowany szczep pałeczek duru brzuszego S. Typhi Ty2 	<ul style="list-style-type: none"> – ze wskazań indywidualnych, żołnierze zawodowi narażeni na zakażenie durem brzuszynym, – żołnierze zawodowi pełniący zawodową służbę wojskową przy usuwaniu odpadów lub nieczystości ciekłych oraz przy konserwacji urządzeń służących temu celowi, – w zależności od sytuacji epidemiologicznej, – żołnierze zawodowi pełniący zawodową służbę wojskową w zakresie czynności związanych z diagnostyką duru brzuszego 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki, – dawka przypominająca nie powinna być podana wcześniej niż po upływie 3 lat od ostatniej wakcynacji
<p>Przeciw WŚCIEKLIŹNIE:</p> <p>– domięśniowo lub podskórnio</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ze wskazań indywidualnych, żołnierze zawodowi podejrzani o zakażenie wirusem wścieklizny, – żołnierze zawodowi wyjeżdżający do rejonów endemicznego występowania zachorowań na wściekliznę, – żołnierze zawodowi pełniący służbę ze zwierzętami służbowymi, – żołnierze zawodowi mający styczność ze zwierzęciem chorym na wściekliznę lub podejrzanym o zakażenie wirusem wścieklizny, – żołnierze zawodowi mający kontakt z dzikimi zwierzętami mogącymi stanowić zagrożenie przeniesienia zakażenia na człowieka, – żołnierze zawodowi realizujący czynności związane z diagnostyką wścieklizny u zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki, – szczepienia w ramach profilaktyki poekspozycyjnej (szczegółowe wytyczne zawiera część II: Informacje uzupełniające), – szczepienie podstawowe według schematu: 0, 7, 21–28 dni, dawka uzupełniająca po 12 miesiącach od ostatniego szczepienia, dawka przypominająca co 5 lat
<p>Przeciw WIRUSOWEMU ZAPALENIU WĄTROBY TYPU B:</p> <p>– domięśniowo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) szczepionka monowalentna przeciw WZW typu B, 2) szczepionka skojarzona przeciw WZW typu B i typu A 	<ul style="list-style-type: none"> – żołnierze zawodowi pełniący zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych w korpusie osobowym medycznym, narażeni na zakażenie HBV, – inni żołnierze zawodowi narażeni w sposób szczególny na zakażenie, pełniący zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych, na których dochodzi do kontaktu z materiałem biologicznym pochodzenia ludzkiego lub sprzętem skażonym tym materiałem biologicznym 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki, – szczepienia podstawowe według schematu: 0, 1, 6 miesięcy, – nie należy szczepić żołnierzy zawodowych uprzednio zaszczepionych podstawowo przeciw WZW typu B w ramach szczepień obowiązkowych dzieci i młodzieży, – szczepień przypominających nie przewiduje się

Rodzaj szczepienia	Żołnierze zawodowi podlegający szczepieniom	Uwagi
Przeciw WIRUSOWEMU ZAPALENIU WĄTROBY TYPU A: – domięśniowo: 1) szczepionka monowalentna przeciw WZW typu A, 2) szczepionka skojarzona przeciw WZW typu A i typu B	– żołnierze zawodowi wyjeżdżający do krajów o wysokiej i pośredniej endemiczności zachorowań na WZW typu A, – żołnierze zawodowi zatrudnieni przy produkcji i dystrybucji żywności oraz mający kontakt z żywnością w zakładach zbiorowego żywienia, – żołnierze zawodowi pełniący zawodową służbę wojskową przy usuwaniu odpadów komunalnych i przy konserwacji urządzeń wodno-kanalizacyjnych	– liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki, – szczepionki monowalentne wymagają podania dwóch dawek, – szczepionki skojarzone uodporniające przeciw WZW typu A i WZW typu B wymagają podania trzech dawek
Przeciw KLESZCZOWEMU ZAPALENIU MÓZGU: – domięśniowo	– wszyscy żołnierze zawodowi	– liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki, – szczepienia podstawowe według schematu 0, 1–3, 5–12 miesięcy. Dawka przypominająca po 3 latach od zakończenia szczepienia podstawowego, kolejne dawki co 3–5 lat
Przeciw JAPOŃSKIEMU ZAPALENIU MÓZGU: – domięśniowo	– żołnierze zawodowi wyjeżdżający do krajów o wysokiej i pośredniej endemiczności zachorowań na japońskie zapalenie mózgu	– liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki, – szczepienie podstawowe obejmuje podanie dwóch dawek w odstępie 0–28 dni, – szczepienie przypominające po 12–24 miesiącach od podania drugiej dawki, – po pierwszej dawce przypominającej ochrona utrzymuje się 10 lat
Przeciw zakażeniom wywoływanym przez NEISSERIA MENINGITIDIS GRUPY C: – domięśniowo	– szczepienie w zależności od wskazań epidemiologicznych, – żołnierze zawodowi pełniący zawodową służbę wojskową w styczności z chorymi lub nosicielami dwoinki zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, – żołnierze zawodowi pełniący zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych w korpusie osobowym medycznym	– liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki, szczepionką skoniugowaną, jedną dawką szczepionki
Przeciw zakażeniom wywoływanym przez NEISSERIA MENINGITIDIS GRUPY B: – domięśniowo	– wszyscy żołnierze zawodowi	– liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki, dwoma dawkami szczepionki

Rodzaj szczepienia	Żołnierze zawodowi podlegający szczepieniom	Uwagi
Przeciw zakażeniom wywoływanym przez NEISSERIA MENINGITIDIS GRUPY A, C, Y, W 135: – domięśniowo	– wszyscy żołnierze zawodowi	– liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki
Przeciw ODRZE, ŚWINCE I RÓŻYCZCE: – domięśniowo lub podskórnice	– szczepienia w zależności od wskazań epidemiologicznych, – żołnierze zawodowi, jeżeli nie byli dotychczas szczepieni przeciw śwince, odrze i różyczce w ramach szczepień obowiązkowych lub jeżeli od szczepienia podstawowego minęło więcej niż 10 lat (szczególnie u kobiet)	– liczba dawek i schemat szczepień – według wskazań producenta szczepionki, – podawane w wywiadzie przebycia zachorowań na odrę, świnkę lub różyczkę nie jest przeciwwskazaniem do szczepienia, szczepionkę należy wówczas podać po 4 tygodniach od wyzdrowienia, – nie należy szczepić kobiet na 4 tygodnie przed planowaną ciążą i w okresie ciąży
Przeciw KRZTUŚCOWI: – domięśniowo lub podskórnice: 1) szczepionka skojarzona przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi (Tdap), 2) szczepionka skojarzona przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi oraz poliomyelitis (Tdap-IPV)	– szczepienia w zależności od wskazań epidemiologicznych, – żołnierze zawodowi otrzymują pojedynczą dawkę przypominającą co 10 lat	– szczepienia wykonuje się szczepionkami ze zmniejszoną zawartością składnika błoniczego i krztuścowego (Tdap), – liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki
Przeciw OSPIE WIETRZNEJ: – domięśniowo lub podskórnice	– szczepienia ze wskazań epidemiologicznych, – żołnierze zawodowi, którzy nie chorowali na ospę wietrzną	– liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki, – 2-dawkowy schemat szczepień w odstępie nie krótszym niż 6 tygodni
Przeciw POLIOMYELITIS: – domięśniowo lub podskórnice: 1) szczepionka inaktywowana IPV, 2) szczepionka skojarzona poliwalentna, inaktywowana przeciwko błonicy, tężcowi i poliomyelitis (Td-IPV)	– żołnierze zawodowi wyjeżdżający do rejonów endemicznego występowania zachorowań na poliomyelitis	– liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki, – szczepienie przypominające szczepionką inaktywowaną IPV poliwalentną – jednorazowo, – szczepionka Td-IPV powinna być użyta do doszczepiania osób uprzednio zaszczepionych w trybie podstawowym zgodnie z programem szczepień w pojedynczej dawce
Przeciw GRYPIE SEZONOWEJ: – domięśniowo lub podskórnice	– wszyscy żołnierze zawodowi	– liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki, stosownie do zaleceń WHO, – szczepionki są ważne tylko jeden sezon epidemiczny ze względu na cosezonowe zmiany składu według zaleceń WHO

Rodzaj szczepienia	Żołnierze zawodowi podlegający szczepieniom	Uwagi
Przeciw ŻÓLTEJ GORĄCZCE: – domięśniowo lub podskórnice	– żołnierze zawodowi wyjeżdżający do rejonów endemicznego występowania zachorowań na żółtą gorączkę	– liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki, – nie należy szczepić osób uczulonych na białko kurcze
Przeciw CHOLERZE: – doustnie	– szczepienia ze wskazań epidemiologicznych	– liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki, – szczepienie podstawowe obejmuje podanie 2 dawek w odstępie od 1 do 6 tygodni, – szczepienie przypominające podaje się po 2 latach, – ochrona po szczepieniu pojawia się po 1 tygodniu od zakończenia szczepienia podstawowego – wszystkie dawki szczepionki należy przyjąć przynajmniej 1 tydzień przed planowanym wyjazdem
Przeciw STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE: – domięśniowo, – szczepionka skoniugowana	– wszyscy żołnierze zawodowi	– liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki, – szczepienie jednodawkowe szczepionką trzynastowalentną (PCV-13)
Przeciw wirusowi EBOLA: – domięśniowo	– żołnierze zawodowi wyjeżdżający do krajów występowania zachorowań na gorączkę krwotoczną wywołaną wirusem Ebola	– liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki ¹⁾
Przeciw WĄGLIKOWI, DŻUMIE, OSPIE PRAWDZIWEJ, OSPIE MAŁPIEJ, JADOWI KIELBASIANEMU ²⁾	– podanie preparatów ze wskazań epidemiologicznych	– liczba dawek i schemat podania – według wskazań producenta szczepionki ¹⁾ lub antytoksyny

Uwagi:

Szczepionki stosowane w realizacji programu szczepień ochronnych muszą spełniać wszelkie kryteria przewidziane dla produktu leczniczego dopuszczonego do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Należy je stosować zgodnie z zaleceniami producenta.

¹⁾ Szczepienia będą realizowane w zależności od dostępności i możliwości pozyskania preparatu szczepionkowego na rynku polskim na potrzeby Sił Zbrojnych RP.

²⁾ Przeciw jadowi kielbasianemu stosuje się antytoksynę botulinową (typu A+B+E) w celach zapobiegawczych (w dawce 10–20 ml i.m.) i leczniczych (w dawce 50–100 ml i.v.) w przypadku zatrucia jadem kielbasianym.

II. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

Program szczepień ochronnych dla żołnierzy zawodowych realizuje się w korelacji z realizowanym wcześniej obowiązkowym programem szczepień ochronnych dzieci i młodzieży.

A. SZCZEPIENIA OBOWIĄZKOWE OSÓB NARAŻONYCH W SPOSÓB SZCZEGÓLNY NA ZAKAŻENIE W ZWIĄZKU Z PRZESŁANKAMI EPIDEMIOLOGICZNYMI

Szczepienie przeciw WZW typu B	Osoby zobowiązane do poddania się szczepieniu	Uwagi
- domięśniowo lub podskórnie (według wskazań producenta szczepionki)	<ul style="list-style-type: none"> - studenci uczelni medycznych lub innych uczelni, w których jest prowadzone kształcenie na kierunkach medycznych, którzy nie byli szczepieni przeciw WZW typu B, - osoby wykonujące zawód medyczny narażone na zakażenie, które nie były szczepione przeciw WZW typu B, - osoby szczególnie narażone na zakażenie w wyniku styczności z osobą zakażoną WZW typu B, które nie były szczepione przeciw WZW typu B 	<ul style="list-style-type: none"> - schemat szczepienia podstawowego – według wskazań producenta szczepionki, - nie należy szczepić osób uprzednio zaszczepionych podstawowo przeciw WZW typu B

B. SZCZEPIENIA PRZECIW WŚCIEKLIŹNIE (POEKSPOZYCYJNE)

Rodzaj kontaktu ze zwierzęciem	Stan zdrowia zwierzęcia		Zapobieganie
	w chwili narażenia	podczas obserwacji weterynaryjnej; 15-dniowa obserwacja weterynaryjna może być stosowana wyłącznie w odniesieniu do zwierząt takich jak pies i kot	
Brak ran lub kontakt pośredni	-	-	nie wymaga
Oślinienie zdrowej skóry	-	-	nie wymaga
Oślinienie uszkodzonej skóry, lekkie pogryzienia i zadrapania	zwierzę zdrowe	objawy wścieklizny	rozpoczęcie podawania szczepionki z chwilą zaobserwowania objawów wścieklizny u zwierzęcia
	zwierzę podejrzane o wściekliznę	zwierzę zdrowe (niepotwierdzone objawy)	natychmiastowe rozpoczęcie podawania szczepionki – przerwać, gdy zwierzę okaże się zdrowe
	zwierzę wściekle, dzikie, nieznanne, niebadane	-	natychmiastowe rozpoczęcie podawania szczepionki
Głębokie pogryzienia, zadrapania, oślinienie błon śluzowych	zwierzę zdrowe	objawy wścieklizny	natychmiastowe rozpoczęcie podawania szczepionki i swoistej immunoglobuliny
	zwierzę podejrzane o wściekliznę	zwierzę zdrowe (niepotwierdzone objawy)	natychmiastowe rozpoczęcie podawania szczepionki i swoistej immunoglobuliny – przerwać, gdy zwierzę okaże się zdrowe
	zwierzę wściekle, dzikie, nieznanne, niebadane	-	natychmiastowe rozpoczęcie podawania szczepionki i swoistej immunoglobuliny

1. Wytyczne dotyczą swoistego zapobiegania wścieklicznie u osób mających kontakt ze zwierzęciem chorym lub podejrzanym o zachorowanie na wścieklicznę.
2. Przedstawiono również zasady immunoprofilaktyki czynno-biernej. Kwalifikację do szczepienia szczepionką przeciw wścieklicznie przeprowadza lekarz specjalistycznej poradni chorób zakaźnych.
3. Swoiste zapobieganie czynne:
  - szczepienia według skróconego (tj. poekspozycyjnego) schematu szczepień, liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki.
4. Swoiste zapobieganie czynno-bierne:
  - jak wyżej,
  - jednocześnie z pierwszą dawką szczepionki podaje się swoistą immunoglobulinę ludzką przeciw wścieklicznie – 20 j.m./kg mc. Immunoglobulinę można podać do 7 dnia od podania pierwszej dawki szczepionki.

Uwaga: Można się wstrzymać z rozpoczęciem szczepień ochronnych przeciw wścieklicznie do chwili potwierdzenia wściekliczny u zwierzęcia, o ile jest możliwe:

- przeprowadzenie badania zwierzęcia wykazującego objawy wściekliczny lub poddanie badaniu pośmiertnemu zwierzęcia podejrzanego o wścieklicznę lub
- poddanie obserwacji weterynaryjnej trwającej do 15 dni zwierzęcia podejrzanego o zakażenie, z którym osoba narażona miała styczność.

Jeżeli ponownemu narażeniu uległa osoba uprzednio już szczepiona przeciw wścieklicznie (w ramach szczepień przed- lub poekspozycyjnych), podaje się tylko dawki przypominające szczepionki przeciw wścieklicznie według schematu szczepienia przypominającego – według wskazań producenta szczepionki. Nie należy wówczas podawać swoistej immunoglobuliny lub surowicy.

C. SZCZEPIENIA PRZECIW TĘŻCOWI U OSÓB ZRANIONYCH

Wytyczne dotyczące swoistego zapobiegania tężcowi u osób zranionych

Historia szczepień pacjenta	Ryzyko wystąpienia tężca	
	niskie	wysokie
Nieszczepieni lub niekompletnie szczepieni, lub historia szczepień niepewna	szczepionka tężcowo-błonicza lub tężcowa – następnie kontynuować kolejne dawki szczepienia podstawowego według schematu: 0, 1, 6 miesiąc	szczepionka tężcowo-błonicza lub tężcowa i antytoksyna (LIT – swoista immunoglobulina 250/500 j.m.) – następnie kontynuować kolejne dawki szczepienia podstawowego według schematu: 0, 1, 6 miesiąc
Szczepienie podstawowe lub przypominające – ostatnia dawka więcej niż 10 lat temu	szczepionka przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi ze zmniejszoną zawartością komponentu krztuścowego zawierająca bezkomórkowy komponent krztuśca Tdap. – jedna przypominająca dawka	szczepionka przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi ze zmniejszoną zawartością komponentu krztuścowego zawierająca bezkomórkowy komponent krztuśca Tdap – jedna przypominająca dawka i antytoksyna (LIT – swoista immunoglobulina 250/500 j.m.)
Szczepienie podstawowe lub przypominające – ostatnia dawka 5–10 lat temu	szczepionka tężcowo-błonicza lub tężcowa – jedna przypominająca dawka	szczepionka tężcowo-błonicza lub tężcowa – jedna przypominająca dawka
Szczepienie podstawowe lub przypominające – ostatnia dawka mniej niż 5 lat temu	nie wymaga szczepienia	nie wymaga szczepienia – ewentualnie, gdy istnieje szczególnie wysokie ryzyko, należy rozważyć szczepienie szczepionką tężcowo-błoniczą lub tężcową – jedna przypominająca dawka

D. SZCZEPIENIA PRZECIW GRUŻLICY

1. W Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej przyjęto, że uodpornienie przeciw gruźlicy realizuje się w wyniku realizacji krajowego program szczepień wieku dziecięcego.
2. Szczepienie przeciwko gruźlicy (obowiązkowe) wykonuje się jednorazowo szczepionką BCG u noworodków. Odstąpiono od oceny wielkości blizny poszczepiennej oraz od obowiązkowej rewakynacji.

E. SZCZEPIENIA PRZECIW ZAKAŻENIOM WYWOŁANYM PRZEZ HAEMOPHILUS INFLUENZAE TYPU B

1. Szczepienie nie dotyczy osób objętych programem.
2. Szczepienie przeciwko zakażeniom wywoływanym przez *Haemophilus influenzae* typu b wykonuje się obowiązkowo wśród osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie (dzieci w pierwszym lub drugim roku życia z rodzin wielodzietnych lub domów dziecka).

F. ORGANIZACJA SZCZEPIEŃ

1. Szczepienia przeprowadza się na zasadach ogólnych, zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2022 r. poz. 1657, 2280, 2674, 2705 i 2770 oraz z 2023 r. poz. 605).
2. Obowiązujące szczepienia ochronne są realizowane szczepionkami, które zostały zakupione ze środków finansowych z budżetu Ministra Obrony Narodowej z przeznaczeniem na realizację programu szczepień ochronnych w populacji żołnierzy zawodowych.
3. W ramach realizacji programu szczepień ochronnych dla żołnierzy zawodowych dopuszcza się stosowanie szczepionek poliwalentnych i skojarzonych.
4. Przy przeprowadzaniu szczepień ochronnych należy stosować następujące reguły:
  - 1) o ile charakterystyka produktu leczniczego (ChPL) nie wskazuje inaczej, szczepienia przewidziane zgodnie z kalendarzem szczepień do realizacji mogą być wykonywane jednocześnie w trakcie jednej wizyty szczepiennej – szczepionki należy podawać w różne miejsca ciała z użyciem oddzielnych strzykawek i igieł według wskazań producentów szczepionek; decyzję o liczbie i rodzaju szczepień wykonywanych w czasie jednej wizyty szczepiennej podejmuje lekarz;
  - 2) odstęp czasu między dwiema różnymi szczepionkami zawierającymi żywe drobnoustroje powinien być nie krótszy niż 4 tygodnie;
  - 3) odstęp czasu między różnymi szczepionkami niezawierającymi żywych drobnoustrojów jest dowolny, z zachowaniem niezbędnego odstępu dla uniknięcia nałożenia się ewentualnego niepożądanego odczynu poszczepiennego (NOP) na kolejne szczepienie;
  - 4) odstęp czasu między szczepionką zawierającą żywe drobnoustroje a szczepionką niezawierającą żywych drobnoustrojów jest dowolny, z zachowaniem niezbędnego odstępu dla uniknięcia nałożenia się ewentualnego NOP na kolejne szczepienie;
  - 5) odstęp czasu między kolejnymi dawkami tej samej szczepionki powinien być zgodny ze wskazaniami producenta szczepionki dotyczącymi schematu szczepienia; może on ulec wydłużeniu, ale nie powinien być skracany.
5. W związku z daną sytuacją epidemiologiczną w kraju (stan epidemii lub stan zagrożenia epidemicznego) szczepienia ochronne należy przeprowadzać z zachowaniem należytej staranności w zapobieganiu styczności z osobami chorymi lub podejrzanymi o zachorowanie na chorobę zakaźną, z zachowaniem obowiązujących nakazów, zakazów oraz ograniczeń.

6. W sytuacji ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, o których mowa w art. 46 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, również żołnierze zawodowi podlegają szczepieniom ochronnym przeciw zakażeniom i chorobom zakaźnym, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 2 tej ustawy, realizowanym na podstawie przepisów wykonawczych tej ustawy.
7. Podmiot leczniczy, w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 2–4 i 7 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 633, 655, 974, 1079, 2280, 2705 i 2770), podległy Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowany, wykonujący szczepienia ochronne żołnierzy zawodowych, dokumentuje realizację szczepień ochronnych przez odnotowanie ich w dokumentacji medycznej prowadzonej w punkcie szczepień oraz w Międzynarodowej Książeczce Szczepień zgodnej ze wzorem określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 19 ust. 10 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Ponadto dane o wykonanych szczepieniach ochronnych są przekazywane do ewidencji wojskowej przez system teleinformatyczny umożliwiający ich dokumentowanie w elektronicznej Karcie Szczepień.
8. Główny Inspektor Sanitarny Wojska Polskiego ze względu na zmianę sytuacji epidemiologicznej lub postęp wiedzy medycznej może zalecić wykonanie dodatkowych szczepień ochronnych. Zalecenia Głównego Inspektora Sanitarnego Wojska Polskiego ogłasza się w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Ministra Obrony Narodowej.